

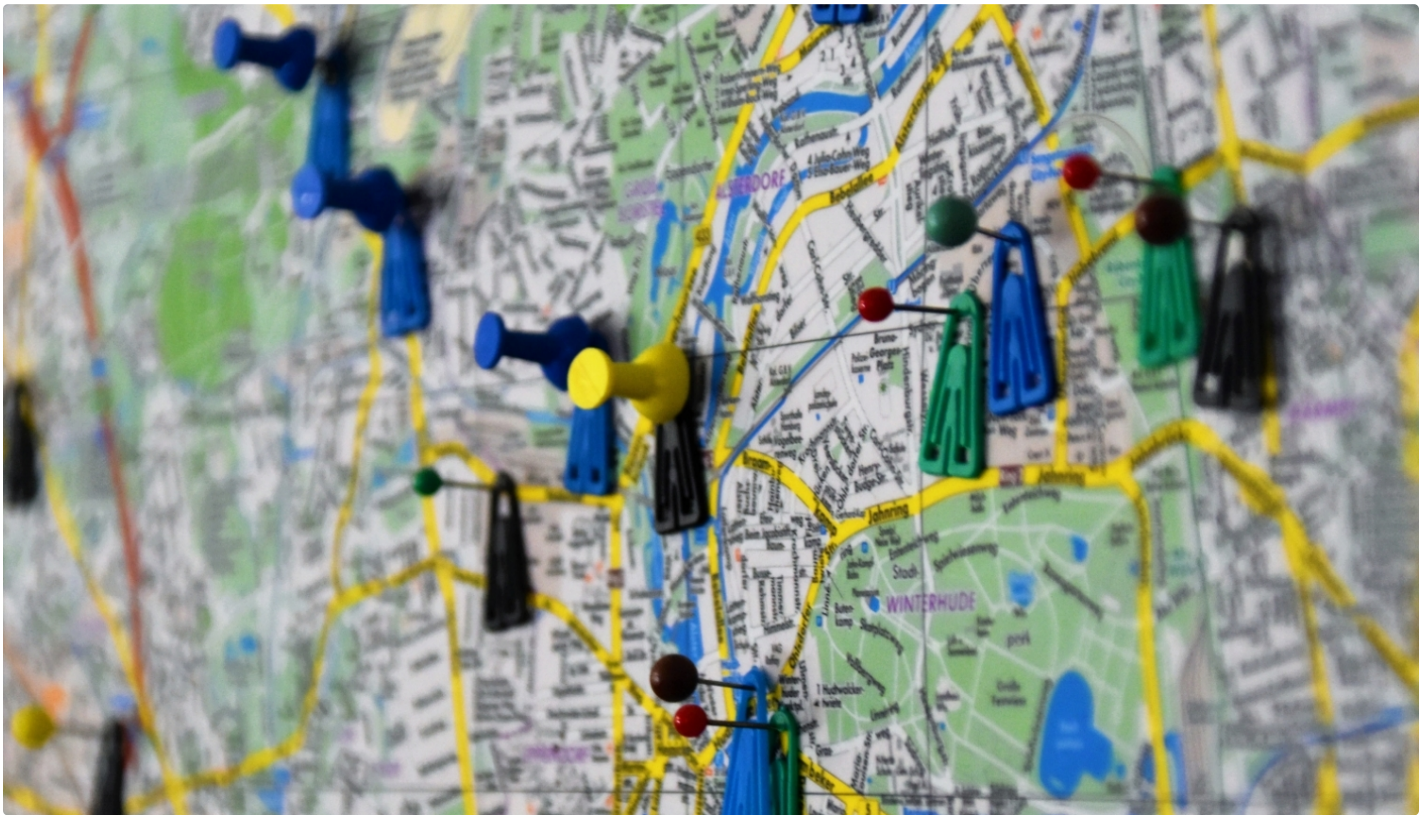

#DVIskaidro “Vai drīkstu izsekot sava darbinieka braucieniem?”

Publicēts: 05.05.2022.

[#dviskaidro](#)

[Jaunami](#)

Datu valsts inspekcija regulāri saņem jautājumus gan no uztrauktiem darbiniekiem, kuri jūtas izsekoti, kad darba devējs uzmana un pēta to ikdienas maršrūtus, skaidrojumus lūdz arī darba devēji, kuri grib būt atbildīgi gan pret darbiniekiem, gan arī iegūt informāciju darba kvalitātes izpildes kontrolei, darba novērtēšanai, gan arī, lai efektīvāk plānotu uzņēmuma autoparka apkopes darbus un degvielas izmaksas.

Jāapzinās, ka, vācot ziņas par automašīnu, vienlaikus tiek iegūta informācija arī par tās vadītāju – fizisku personu. Tādēļ šādas informācijas apstrādei būs piemērojams personas datu aizsardzības normatīvo aktu tvērums.

Šim skaidrojumam jāpalīdz atšķirt “drīkst” un “nedrīkst” automašīnu izsekošanas tehnoloģiju izmantošanā no darba devēju puses, vienlaikus sniedzot informāciju arī darbiniekiem attiecībā uz to, kam jāpievērš uzmanība.

Pašsaprotamam būtu jābūt, ka darba devējs var apsvērt iekļaušanos tikai attiecībā uz tādām darbinieka ikdienas gaitām, kas skar darba devēja likumīgas intereses, respektīvi darba pienākumu izpildi. Informācijas apstrāde, kas atklātu ziņas par darbinieka privāto dzīvi, nav pieļaujama.

Darba devējam ir pienākums ievērot datu aizsardzības principus, tostarp prasību pēc caurskatāmības, godīgas un likumīgas datu apstrādes, un nodrošināt, ka jebkura darbinieka privātuma aizskaršana ir godīga un samērīga, kā arī, lai tiktu ieviesti atbilstoši datu aizsardzības tehniskie un organizatoriskie pasākumi.

Darba devējam vērtējot plānoto datu apstrādi attiecībā uz to ziņu apstrādi, kas saistītas ar darbinieka profesionālo darbību, līdzīgi,

kā sākot jebkuru jaunu personas datu apstrādes procesu, jāievēro lietu kārtība:

Pirmais solis: noteikt, kāda mērķa sasniegšanai tiks izmantoti brauciena izsekošanas rezultātā iegūtie dati, kurus darba devējs plāno apkopot. Jāpatur prātā, ka, ja datus plānos iegūt viena nolūka sasniegšanai, tad citam nesaistītam nolūkam tos vairs izmantot nedrīkstēs. Tāpat jāpadomā, vai mērķis, kura sasniegšanai tiek plānots ieviest GPS kontroli, nav sasniedzams ar mazāk privātumu aizskarošiem līdzekļiem – ja nepieciešams automatizēti uzskaitīt nobraukto distanci, tad nevajadzētu uzskaitīt ziņas par mašīnas atrašanās vietu.

Piemērs:

Ja šādas tehnoloģijas tiek izmantotas kā drošības pasākums, lai gūtu iespēju atrast auto to nozagšanas gadījumā, tad iegūtās informācijas izmantošana, lai kontrolētu automašīnas šofera efektivitāti, nebūs likumīga.

Otrais solis: identificēt plānotai personas datu apstrādei piemērotāko tiesisko pamatu.

Pieņemšana šādas personas datu apstrādes veikšanai izmantojama tikai sevišķos izņēmuma gadījumos, ievērojot pastāvošo varas vertikāli starp darba devēju un darbinieku. [1]

Iespējams, ka datu apstrāde nepieciešama normatīvajā aktā noteikta pienākuma izpildei (kā, piemēram, attiecībā uz kravu pārvadājumos izmantotajiem tahogrāfiem). Tomēr lielākajā daļā gadījumu darba devēji atrašanās vietas datu apstrādi varētu tiekties pamatot ar tiem pastāvošo likumīgo interesi noskaidrot, kur atrodas to īpašums jeb darbiniekam izsniegtā automašīna.

Tāpat darba devēja likumīgās intereses apstrādāt personas datus, kuri nepieciešami darba attiecībām un saimnieciskajai darbībai, var attaisnot noteiktus ierobežojumus attiecībā uz personu privātumu darba vietā. Tomēr šādā gadījumā darba devēja pienākums ir pirms datu apstrādes uzsākšanas veikt izvērtējumu attiecībā uz savu un darbinieka interešu līdzsvaru.

Piemērs:

Gadījumos, kad darba automašīnu atbilstoši darba līgumam darbinieks var izmantot arī brīvajā laikā, darba devējam attiecībā uz darba pienākumu izpildi var būt pamats iegūt ziņas par automašīnas maršrutu, (tai skaitā, lai novērtētu darba ņēmēja spēju izvēlēties efektīvāko maršrutu, kā arī noteiktu darba vajadzībām nobraukto distanci). Darba devējam nav pamata un tiesību šādus pat datus apstrādāt par to laika periodu, kurā darba ņēmējs automašīnu izmanto privātām vajadzībām, kaut arī konkrētā automašīna nav darbinieka privāts īpašums.

Trešais solis: pirms darbinieks uzsāk izmantot darba automašīnu, pārskatāmā veidā, vienkāršā, saprotamā valodā pirms šādas apstrādes uzsākšanas nodrošināt darbinieka informēšanu par to, ka notiek atrašanās vietas datu apstrāde, to, kā tā darbojas, par visiem nolūkiem, kādiem viņa personas dati tiks izmantoti. Praktiski tas nozīmē, ka darba devējam ir skaidri jāpaskaidro darbiniekam, kurš izmanto attiecīgo transportlīdzekli, kādi ieraksti tiek veikti, kāpēc šādi ieraksti ir nepieciešami, kam tie tiks izmantoti, cik ilgi tie tiks paturēti, kam tie būs pieejami.

Atrašanās vietas datu apstrādes noklusēšana attiecībā uz darbinieku savukārt būs uzskatāma par pārkāpumu.

Ceturtais solis: tādu personas datu aizsardzības pasākumu ieviešana, kas nodrošinās to, ka informāciju varēs apstrādāt tikai personas, kuras ir tam pilnvarotas, novēršot trešo personu nelikumīgas piekļuves iespējas. Darbiniekiem, kuriem nav tiesas saistības ar darba automašīnas izmantošanu un tās informācijas apstrādi, nebūtu jāpiekļūst informācijai par cita nodarbinātā nobraukto attālumu, iztērēto degvielu, atrašanās vietu, ja tādas iegūšanai nav piemērots pamatojums.

Darba devējam jāievieš iekšējās procedūras, kas:

skaidri nosaka atbildīgos par datu apstrādi, tai skaitā paredzot, kāda tieši būtu viņu atbildība nelikumīgas apstrādes gadījumā;

nosaka precīzus tehniskos datu aizsardzības pasākumus (prasības parolei, datu glabāšanas vietai, prasības attiecībā uz datu pārsūtīšanu u.tml.);

nosaka precīzu kārtību datu izmantošanai, kurā ir skaidri nodalīti plānotie personas datu apstrādes nolūki;

paredz kārtību darbinieku tiesību īstenošanai, kad tie vēlēšies tās īstenot.

Ar lielu varu nākot liela atbildība. Tehnoloģiju pieejamība un iespējas, ko tās dod, pieprasa no izmantotāja patiesi atbildīgu rīcību, jo vara, ko tās sniedz, un kaitējums, kas var rasties cilvēkiem, ja izmantošana ir bezatbildīga, ir vērā ņemams.

Datu valsts inspekcija darba ņēmējiem atgādina, ka ieteikumi, kā un kad vērsties pie Datu valsts inspekcijas ir aprakstīti šeit - <https://www.dvi.gov.lv/lv/jaunums/dviskaidro-ka-rikoties-ja-datu-aizsardzibas-parkapuma-rezultata-man-ir-radies-kaitejums>

Informatīvā atsauce:

[1] Sīkāk par piekrišanu darba tiesiskajās attiecībās <https://www.dvi.gov.lv/lv/dviskaidro-vai-drikst-apstradat-personas-datus-darba-tiesiskajās-attiecībās-1>

Autors: unsplash.com

<https://www.dvi.gov.lv/lv/jaunums/dviskaidro-vai-drikstu-izsekot-sava-darbinieka-braucieniem>